

Érzékenységek

Ungvári Tamás

Az anekdota a múlt század harmincas éveiből származik. Az osztrák állam utolsó elnöke egy vidéki választókerületbe látogatott el. Megkérdezte a helyi polgármestert a várható pártpreferenciákról. Hányan vannak a keresztényszocialisták? Hatvan százalékon. A szociáldemokraták? Úgy negyven. Hát a nációk? Száz százalékon.

Ezt a „filinget” fejezte ki Bächer Iván szamizdatban terjedő cikke, amelyikre számos ijesztő válasz született. A szerző engedélye nélkül a Magyar Hírlap közölte a cikket. A lapnak nincs auditált példányszáma, megbízható adat nincs rá, hány példányban terjed. Lehetne akár szamizdat is.

A Heti Válasz széljegyzetére sem érdemes szót vesztegetni. Bächer Ivánt felkérték, hogy a nyilvánosság előtt vitázzon Bayer Zsolttal, mert hiszen ő ugyanolyan szélsőséges, indulataitól irányított, mint a Magyar Hírlap sztárpublicistája. A Heti Válasz megsértődött, hogy Bächer nem állt le verekedni, átlátott a képmutató ajánlaton.

Révai József előtt Major Tamás védte a kitűnő színészt, Rajczy Lajost. Mert szidta a rendszert, anyázott. Ugyan, mondta Major, részeg volt. Mire Révai rászólt: nem mindegy az, merre rúg be az ember. Bächer satírát írt, durva tollal. Bayer inkább szekercével larmázik, berúgott a szélsőjobb szabadságától. Nem állhatnak ki ugyanarra a pástra, már csak a súlykülönbség miatt sem.

Szerény javaslat címen híresült el Jonathan Swift pamfletje. Az írországi éhezés megoldására azt javasolta az angoloknak, hogy kis csecsemőket hizlaljanak, majd azokat tálalják fel étkekül.

Az angolok milliói azonban ezt nem vették magukra, egy részük megértette, hogy nem minden angol kannibál.

Az angolok sok disznóságot elkövettek az írekkel szemben, de nem írtak be önértzetesen az újságba, hogy ők személy szerint még nem fogyasztottak írországi csecsemőt. Nem úgy – mint mostanság – Hegyi Gyula, aki volt európai képviselőként visszatért eredeti szakmájához, de mégis azzal jelzi cikkét, hogy a Szocialista Párt tagja. Mert ezt a pártot vádolta Bächer Iván megvesztegethetőséggel. Hegyi ezt magára vette, holott ő tiszta.

Hány százalékon van ma a szocialista párt? És hány százalékon a nációk?

A Szocialista Pártnak csakugyan minden emberére szüksége van ebben a válságos helyzetben. Hegyi attól akadt ki, hogy Bächer eloldalgott egy antifasiszta tüntetésről, mert ott hivatásos szocialista politikust látott. Miért is? Talán mert úgy vélte, hogy a szocialista politikusok nyolcesztendei uralkodása jutatta oda az országot, hogy erősödik az a fasiszta veszély, amelyik ellen most tüntetnek.

Ez az érv lehet jó, vagy rossz, de nem ez a kérdés.

A tüntetésen kevesen voltak. Megjelent ott Szanyi Tibor, a szocialisták egyik hangadója, valamint Hegyi Gyula, a ciklus alatt európai képviselő. Szíveskedjenek hát válaszolni, ha lehet egyetlen mondatban, hány embert vittek magukkal az antifasiszta tüntetésre? Két képviselő. Hol voltak a választóik a gyér tömegből, a híveik, akár Brüsszelszélből, akár Pestről mozgósíthatóak? Ha meg, ahogyan mondani szokás, magánemberként voltak jelen, annál rosszabb. Amit a Parlamentben nem tudtak megoldani, nehogy már az utcán.

Ha a mai ellenzékre sokan szavaznak majd, annak egyik nyomós oka az lesz, hogy a szocialista párt tagjai feltűnően nagy számban programokat szerkesztenek s a párt belső köreinek szóló írásait rettentő szaporasággal osztják meg a nagyközönséggel. Őthasábos faliújságcikket közölnek baloldali fordulatról, körvonalazzák a feladatot, kikérik maguknak a rágalmat, megígérik, hogy újjáépítik a pártot.

Tegyétek, alig várjuk.

Szomorj Dezső a Nyugat egyik túlérzékeny írója volt. Mindenütt ellenséget szimatolt. Még az anyagi Szép Er-

“

A néhai Eörsi István történetesen Szili alkalmatlansága címen írt cikket. Ha pedig baloldali fordulatról beszélnek manapság, akkor tisztelettel illenék emlékezni Eörsi kérdésére: Mitől baloldali Szili? Talán attól, mert a sor baloldalán szokott lépdelni egyházi körmenetekben?

nőben is. A testvére vigasztalta. Dezsike, szólította meg az író, ez a Szép Ernő téged szeret. Mire Szomorj Dezső: szeret, szeret, de akkor miért ír?

Miért írják tele a magyar sajtót fogadkozásaikkal egyes szocialisták? Az írás zuhanórepülésben alig gyakorolható. Miért ütöttek táborát a televíziós csatornák reggeli és esti műsoraiban, ahol monológokban számolnak be terveikről? Ha csakugyan annyira szeretik a pártjukat, akkor ötleteik kritikai megmérettetésére ösztönözzék a sajtót és híveiket.

Bächer Iván így emlegeti a szocialisták vezetőit: a Hillerek, Lendvaik, Szilik. Ez nem jó. Az emberi méltóságot sérti az egyénekre aggatott többes szám. Szili Katalint ráadásul még egyszer említette, immár egyes számban, de abban sem volt köszönet.

A cigány lovához hasonlította, aki nem azért megy neki a falnak, mert vak, hanem azért mert bátor.

Szili Katalin pártjának szentje. Nagy valószínűséggel ezért szólalt meg a szocialisták védelmében Hegyi Gyula. Holott nem kellett volna meglepődnie. A politizáló magyar értelmiség egy része, meglehet többsége, bizonyos kétellyel tekintett Szili Katalin politikai pályafutására. Aki az elmúlt időszakban bírálta merte, annak igencsak nekimentek, lásd a Bauer Tamásra rárontó ismeretlen pártszolgálatost.

Az Országgyűlés most lemondó elnöke azonban többszörös és történelmi vereséget szenvedett pártja képviselőiben. A rendszerváltozás utáni első és egyetlen Népfront az elnök-asszony elnökjelöltsége ellen született, amelyben vállvetve küzdött Makovecz Imre és György Péter, Lányi András és Radnóti Sándor.

A néhai Eörsi István történetesen Szili alkalmatlansága címen írt cikket. Ha pedig baloldali fordulatról beszélnek manapság, akkor tisztelettel illenék emlékezni Eörsi kérdésére: Mitől baloldali Szili? Talán attól, mert a sor baloldalán szokott lépdelni egyházi körmenetekben?

Mindez a pécsi kudarc előtt volt. Ott ugyanis nem Szili vesztett, hanem a párt, legalábbis így magyarázták azt szocialista körökben. A szocialista párt mítoszokra cseréli saját történetét, bukásokat racionalizál, féligazságok ellen félhazugságokkal védekezik.

Az ember vagy érzékeny, vagy történelmileg feledékeny, a kettő együtt nem megy.

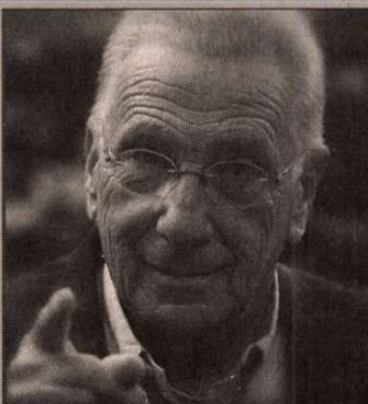
A legközelebbi antifasiszta tüntetésre elvárható minden szocialista politikus, olyan szűztiszta, mint Hegyi, olyan baloldali, mint Szanyi Tibor, s olyan bátor, mint az elnök-asszony. Ne felejtsek otthon hűségese tömegeiket.

Bächer Iván igaz író és igaz ember marad abban az országban, ahol a politikus ír, s az író olykor hallgatásra vagy durvaságra kényszerül. Minden politikai pártban ott menetel az ismeretlen tyúkszem, amire ráhágni tilos. Ki tudja, milyen érzékenységet sértek most. A politikusi érzékenység azonban nem vonzó tulajdonság.

Bächer írására „Iván a rettegő” címen válaszolt a Magyar Nemzet. Mindenki a szerző ellen fordult. Perekkal, bitóval s ki tudja mi minden jóval fenyegették a szocialistákat, erre bémult tiltakozás volt a válasz. Egy népszerű író elkeseredett kifakadására azonban feldübögtek testvéri tankok. Lehet, hogy mégis volt igazsága a kegyes fordulatokban nem bővelkedő írásának?

Az Ulpius-Ház Kiadó gondozásában

Lezáratlan nyomozás Hemingway háborúja

Ungvári Tamás

Lezáratlan nyomozás

Ungvári Tamás

könyvei.

Megrendelhető és megvásárolható a Blue Danube könyvesboltban: (212)-794-7099

